

Sydänsairaudet

Sydän koostuu oikeasta ja vasemmasta puoliskosta. Kummassakin sydänpuoliskossa on eteinen ja kammio, joiden välissä sijaitsevat eteis-kammio-läpät. Sydämen kumpikin puolisko supistuu samaan aikaan, eteiset hiukan ennen kammioita. Kammioista veri virtaa suuriin verisuoniin. Kammioiden ja näiden suurten verisuonien välissä sijaitsevat kammio-valtimoläpät.

Koirien sydänsairaudet

Noin 10 % koirista esiintyy sydänsairauksia elämänsä aikana. Sydänsairaus ei ole sama asia kuin sydämen vajaatoiminta. Sydämen toimintakyvyn heikentyessä oireet pysyvät aluksi poissa eri kompensatiomenetelmien johdosta. Näiden seurauksena mm. sydämen lyöntitiheys nousee, verisuonet supistuvat ja sydän suurenee. Sydämen vajaatoiminta kehittyy yleensä pidemmän ajan kuluessa, kun sairautta kompensoivat mekanismit eivät enää riitä, eikä sydän enää jaksaa pumpata riittävästi verta kudosten normaalia toimintaa varten. Vajaatoiminta voidaan jakaa eri asteisiin monella eri tavalla, tässä on yksi esimerkki :

- 1) ei oireita
- 2) oireita voimakkaassa rasituksessa
- 3) oireita lievässä rasituksessa
- 4) oireita levossa

Sydämen vajaatoiminnan oireita voivat olla mm: yskä, hengenahdistus, tiheä hengitys, yöllinen levottomuus, alentunut rasituksensietokyky, laihtuminen, ruokahaluttomuus, nesteiden kertyminen vatsaonteloon, pyörtäminen.

Endokardioosi eli krooninen läppävika

Koirien sydänsairauksista yleisin (75%) on krooninen läppävika eli endokardioosi. Tyypillinen potilas on keski-ikäinen tai vanha, pienikokoinen rotu (cavalier, mäyräkoira). Muutokset sijaitsevat tyypillisimmin sydämen eteisen ja kammion välisissä läpissä ja aiheuttavat sen ettei läppä sulkeudu kunnolla ja verta pääsee virtaamaan väärään suuntaan kammioista takaisin eteiseen. Tämän johdosta sydämen eteisen kuormitus lisääntyy ja eteinen laajenee. Tilanteen edetessä laajenee myös kammio. Sydämen kuuntelussa kuullaan usein sivuääni, lisäksi röntgentutkimuksessa voidaan sairauden edetessä todeta sydämen laajentuminen ja nesteiden kertyminen keuhkoihin. Nykyään paras kuva läppien rakenteesta ja toiminnasta, sekä sydämen eteisten ja kammioiden koosta saadaan ultraäänitutkimuksen avulla.

Endokardioosin hoito

Oireeton tai lievä läppävika ei välttämättä tarvitse hoitoa tai joskus hoidoksi riittää ravinnon suolarajoitus ja liikunnanrajoitus. Oireita aiheuttava läppävika vaatii usein lääkehoitoa. Lääkehoito on tapauskohtaista ja usein käytetään eri lääkkeiden yhdistelmiä. Keskivaikeaa vajaatoimintaa (oireita lievässä rasituksessa) voidaan hoitaa esimerkiksi verisuonia laajentavalla lääkityksellä, joka vähentää sydämen kuormitusta. Nesteiden kertymistä keuhkoihin voidaan vähentää nesteidenpoistolääkkeen avulla. Vaikean sydänvian hoidossa voidaan lisäksi käyttää sydänlihaksen supistumista lisääviä lääkkeitä.

Dilatoiva kardiomyopatia (DCM)

Koirien sydänsairauksista noin 5% muodostaa dilatoiva kardiomyopatia. Tauti pysyy usein pitkään piilevänä, ja oireita aiheuttaessaan se on jo pitkälle edennyt. Tyypillisiä rotuja ovat suurikokoiset rodut mm. tanskandoggi, irlanninsusikoira, dobermann, bokseri, mutta tautia esiintyy myös spanielilla. Geneettiset tekijät, karnitiinin puute tai sen huono hyväksikäyttö saattavat altistaa sairaudelle. Oireet puhkeavat usein suhteellisen nuorille koirille (2-5v) ja useammin uroksille. Sairaus saattaa aiheuttaa äkkikuolemia. Kyseessä on sydänlihaksen sairaus, jonka seurauksena sydämen supistumiskyky heikkenee. Sekä sydämen eteinen että kammio laajenevat. Sairaudessa esiintyy myös usein rytmihäiriöitä. Dilatoivan kardiomyopatian hoito aloitetaan jo oireettomilla eläimillä. Hoitona käytetään usein monien eri lääkkeiden yhdistelmiä, kuten verisuonia laajentavia lääkkeitä, nesteenpoistolääkkeitä, sydämen supistuvuutta lisääviä lääkkeitä sekä sydämen rytmiin vaikuttavia lääkkeitä. Liikunnan määrää ja suolan määrää ravinnossa rajoitetaan. Lisäksi suositellaan ravintoon karnitiini- ja tauriinilisää.

Noin 5 % sydänsairauksista on synnynnäisiä. Näitä ovat mm. eteisten ja kammioden väliseinämän puutokset, isojen valtimoiden ahtaumat, läppien epämuodostumat sekä valtimokäytävän jääminen avoimeksi. Synnynnäisen sydänsairauden tunnistaminen on tärkeää ennusteen asettamisen ja mahdollisen periytyvyyden vuoksi. Avoin valtimokäytävä (PDA) on myös mahdollista korjata kirurgisesti. Valtaosa synnynnäisistä sydänvioista on oireettomia. Useimmiten sydänvika todetaan rokotusten yhteydessä suoritettavassa sydämen kuuntelussa.

Kissojen sydänsairaudet

Hypertrofinen kardiomyopatia (HCM)

Hypertrofinen kardiomyopatia on yleisin kissojen sydänsairauksista. Kyseessä on sydänlihaksen sairaus, jonka syytä ei tunneta. Sairaus saattaa olla myös sekundaarinen, esimerkiksi kilpirauhasen liikatoiminnan seurauksena. Tautia tavataan kaikenikäisillä kissoilla (6kk-13v). Uroskissat sairastuvat naaraita useammin. Suuri osa kissoista on oireettomia. Sydämen kuuntelussa voidaan joskus todeta sivuääni tai muutoksia sydämen rytmisissä, mutta kuuntelussa ei välttämättä todeta poikkeavia löydöksiä. Vasemman puoliskon seinämän lihaskerroksen paksuuntuminen aiheuttaa vasemman kammion tilavuuden pienenemisen.

Oireina voivat olla mm. keuhkokuokseen kertyvästä nesteestä johtuva hengitysvaikeus tai tihentynyt hengitys, syömättömyys tai depressio. Kissalla sydänsairauteen liittyvä yskä on harvinainen. Sairauteen liittyy veritulppariski, ja joskus ainoana oireena voivat olla kylmät ja halvaantuneet takajalat. Tällöin oireet alkavat usein äkillisesti ja tuottavat voimakasta kipua. Röntgentutkimuksessa on mahdollista havaita laajentunut sydän sekä nesteen kertyminen keuhkoihin. Röntgentutkimuksen avulla ei pystytä erottamaan hypertrofia kardiomyopatiaa muista sydänsairauksista, tähän tarvitaan ultraäänitutkimusta.

Tauti periytyy dominanttina ominaisuutena, joten kaikki sairautta kantavat kissat sairastuvat. Kaikki sairastuneet kissat eivät kuitenkaan välttämättä kehitä oireita. Sairastuneet kissat voivat saada terveitä jälkeläisiä. Periytyvää muotoa on tavattu mm. Maine Coonilla, ragdollilla ja persialaisella. Periytyvän muodon aiheuttamat muutokset ilmaantuvat yleensä nuorelle, alle 3 vuotiaalle kissalle. Sairauden periytymistä pyritään nykyään ehkäisemään tekemällä jalostukseen käytettäville tyyppiroduille ultraäänitutkimus sekä geenitesti. Geenitestin etuna on se, että kantajat voidaan löytää jo ennen varsinaista sairastumista. Geenitestillä ei kuitenkaan pystytä tutkimaan kuin yhtä geeniä ja periytyminen saattaa tapahtua useamman geenin välityksellä. Ultraäänitestaus suositellaan tehtäväksi ensimmäisen kerran vuoden iässä ja uusittavan vuosittain 3 vuoden ikään saakka.

Hypertrofisen kardiomyopatian hoitoon voidaan käyttää sairauden vakavuuden mukaan monien eri lääkkeiden yhdistelmiä mm: nesteenpoistolääkitystä, sydämen rytmiin vaikuttavaa lääkitystä, sydänlihasta rentouttavaa lääkitystä, verisuonia laajentavaa lääkitystä sekä verenohennuslääkettä.

Dilatoiva kardiomyopatia

Kissoilla dilatoivan kardiomyopatian taustalla on yleensä tauriinin puute. Nykyään tauriinia on lisätty valmisruokiin ja taudista on tullut harvinainen. Joillain roduilla saattaa olla lisääntynyt riski sairastua dilatoivaan kardiomyopatiaan.

Lisäksi kissoilla esiintyy restriktiivistä sydänsairautta, jossa esiintyy piirteitä sekä dilatoivasta että hypertrofisesta kardiomyopatiasta sekä luokittelematonta sydänsairautta.

Artikkelin kirjoittaja: [Mia Turpeinen, ELL](#)

© 2008 Apex Malmin Eläinklinikka. Lyhyt lainaus artikkelista sallitaan, kun artikkelin kirjoittaja Mia Turpeinen, Malmin Eläinklinikka Apex ja kirjoitusvuosi 2008 mainitaan. Koko artikkelin kopiomisesta web-sivuille tai muuhun käyttöön on aina sovittava kirjoittajan kanssa.